

ACC. N:R M. 10835:1-8.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Leante Skåhle
Härad: N. Asbo Adress: Björstorp, Perstorp
Socken: Färingtofta Berättat av:
Uppteckningsår: 1948 Född år 1891 i Färingtofta

Spöckeri.

s. 1-8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 10835:1

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Egen personlig spökeupplevelse fr. 1898-9.

Har alltså barnsben varit intresserad av spöke-
er. tack vare denna min nyfikenhet kommit under-
fund med div. sidana. En enda upplevelse - d.v.s.
två händelseförlopp hörande sig till samma persons-
-kap jag dock aldrig fått någon klarhet i. Det är
c:a 50 år gamla sedan. vågas nog burläggas upplevit
sen och anse dem oförklarlig. Vi äro endast två
kvarlevande att minnas vad som tilldrog sig, en
min morbror och jag. och då vi för några år sedan
jämförde våra minnesbilder. - efter att ej rikats
på omkring 20 år. - befanns dessa var exakt lika och
så fastfästa som om det skett samma år. jag
var då endast omkring 7-8 år, men ovanligt vaken av
mig samt dels på grund af ved-vädd natur som en
ovanligt klok postran. så gott som drädd. för vad
det vararna. Han var då omkring 27-28 år. I vår
familj, familjö, existerade övertro och adskäpelse endast
hos en person: min mormor.

Händelsen: 2-300 utr. från mitt morföräldra hem 2
bodde en riktig satgubbe - Halla-Hajlson - på den
s. k. "rakkarebacken", ett undantags skifte tillhörande
Bökas. Förlingstifta sk. Konste 3-400 ^{utr.} längre bort lög
hemmanet Bökas, de bebott av gubbens gifta dotter.
Gubben var rik och procentare, många hade han i
sina klor och han underlät aldrig att suga ut dem.
Han var fraktsauvärd som djurplögare. Tugor vägrade
ha några kaddjurar ate på bete närmast hans lilla jord-
område, utan vakt. En hund vi hade, snällt och god-
troget djur, lockade han till sig, rände ett glödhettt jönn
in genom ~~en~~ ena ögat på den. varför vi omedelbart
fick avsliva den. Det fick gubben en smula strykt för,
allt för liten vederköllning för ägarna. Därefter
skaffade vi en hund som han aldrig vägrade sig äta,
den slöpte för ingen enda person äta vitt hem, och
tillat dem ²⁰
~~gick~~ över ägarna utan att vi tillät det. En för låg
hund, men stor, stark och istt mot främmande personer.

Efter ngn. tid blev gubben sjuk, länge sängliggande, 3
och till sist skulle han till att dö. Tycktes det. Hans kus-
tra, en bygglig människa, kom gråtande hem till morfar-
och bad honom komma bort för att "läsa lite" för
gubben innan han dog. Han låg vid fullt medvetande,
men kunde inte tala, hade antagl. knäppa i tungan.
Morfar tog sitt Nya Testamente med sig och gick dit
bort. Jag följde med. Hade aldrig sett "tröllgubben", som
han också ansågs vara, på riktigt nära håll. Han var
inte ful, där han låg, men ögonen riktigt sprutade ut
oudska, antogligen värre för han visste sig maktlös.
Morfar talade allvarliga, men kärliga ord till honom,
läste lugnsvalande texter ut evangelierna. och sjöng
dämpat ett par psalmer, med all den innerlighet
han var mäktig. Sen tog vi farväl. Hustrun följde
oss ut. Just som vi öppnade utgångsdörren, braka-
de det till i husets alla fönster, det var som om
hela huset skulle störta samman. Hustrun skrek

ACC. N:R M. 10835:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

till dödsförskräckt, och vi kom fort iväg, betydligt 4
bleka i ansiktena. Det är att märka: huset ^{som} var bestant
byggd, av torrt, länge lagrat timmer, kunde tillkommit
för ca 10 år — eller högst 12 — tillbaka. Det var
en lugn, solvarm och molnfri dag i början på juni,
utan att vara stekhet. Gubben dog natten därpå.
— Efter hans död kunde inte änkans bo kvar länge, hon
fick inga fred där, vare sig natt eller dag. Förskilt
vid kvartalsstiftet, då gubben brukade kräva ut sina
och räntor, för det varit ett gästigt väsen där.
Hon flyttade till annan socken. Möbler o. d. tog hon med
sig t. o. m. järnspeisen i stugan. Det spökade i huset,
så ända vågade gå förbi där nattetid, endast vi i
vår familj sågo eller förnämde aldrig något. Dottern
lät några dristiga karlar undersöka huset, samt spika
fast alla ~~ytterdörrar~~ innerdörrar, skäpdörrar, fönster-
m. m. och det placerades väldiga kängläsar på ytter-
dörrarna. Ända spökades, möbler slängdes i kring,
dörrar smällde, eld brann o. s. v.

5
Då hände sig en kväll vi sammanlagt fem personer,
sett och "karade skymning" att hunden blev som tokig,
sprang upp mot fönstren, gisslade och morrade.
Vi slöppt ut honom och han bröt ut i ett fruktans-
värt raseri, jagade bortot-gägstigen ut "Halla-
Wajlsens" till, en stig som gick över en "utsäring-
åker", arbetad av korna.unga träd eller buskar
fanns på rätt långt avstånd från gägstigen. Det
egendomliga med hunden var att ibland lät det som
om han blev anfället av uggan och jagad tillbaka
ände in till trappan och han skrek till mellan de
i skua glösen som om han blev slagen. När bro-
fick tog i en bastant påk och gick ut. Jag efter.
Det var mycket lyst ute, fast med lätt dis, som
dock minen lyst genom, vi kunde se alla föremål
fullt tydligt. Men vad hunden sig, det kunde inte
vi se. Han höll stund mot "uggat" mitt på skuren,
där allt var fullt synligt, ingen skugga fanns e.d.

Morbror gick ända fram till hunden. Denne började cirkla baklänges, runt morbror, allt under det den skällde, sträck och svölade ända vidare. Där fanns ingen för oss synlig varelse, men någon eller "något" jagade hunden baklänges ideligen, — han som aldrig vare sig förut eller efteråt rygga-
de för någon, ej ens en älg vilket han bevisade ej så långt efter. Men nu retirera^{de} han, och fick slag av något, jämt, jämt. Jag stod starkt utan för cirkelkansen med en trätoppel i handen, men började få "höns skinn" på kroppen. Morbror tog om sidan, tog i hunden, lyfte den stora björren och bar honom hemåt. Vi följdes åt in. Kampen tänder. Mormor började spina. Morfar tog fram sitt instrument, psalmodikon, och började spela. Gåda de gamla började sjunga Valliuska psalmer. Morbror och jag satt bara och försökte tåka, ibland sig vi på varandra, undrande och allvarligt.

7.
Hunden slog sig till ro, trots psalmodikouret, som
han annars aldrig gillade, och somnade. Sigou
gick ut och såg mot fönstret, varrade
lite, men lugnade sig åter. Fåringa dagar efter
varken ville eller kunde hunden gå ut, han var
som sönderstegen, om var han också, så när
han utgades ändra liggställe, quall han som en
lite valp och bet efter oss, om vi ville röra
konan. Vi undersökte konan så varsamt vi
kunde och han hade blodutgjutningar över
mest hela sin kropp, under huden.

Ett par dagar efter kom den gifta dottern i
Dökas till oss och var mycket nedstämd. Senare
på samma natt hade det varit samma förhållan-
de där med deras hund, men den överlesde inte
per se. Hon bad församlingens kyrkoherde komma
dit, vilket han lovade, men aldrig köll. Efteråt
gick vi ut och såg att han var förfärligt rödd för spöket
alltså han var lite. Sov ej på i märkt rum.

Sedan lät hon de s.k. "Tuas-pangarna",
skjuta in alla fönster-rutorna till huset. Det
skulle vara ett gott medel mot gängångare.
och försiggick en "viss" skämt vilken
kväll just i solsdagen. Efter den kuren
tog alla spökarier slut i huset. Den instan-
dande vintern sått mor och jag där många
kvällar till lågt ut efter middatt, utan att
någon sin märka något obehagligt. Hon hade
lagt stugan till extra vävrummare, de de
därhemma skulle ha två vävar igång just
då, och plats saknades.

Om en braket i huset kan ges en förklaring
i form av ett event. jordskalv, detta dock föga
troligt med så begränsad lokalisering. Hem-
ma hade nämligen inget förutnannits. Kvar-
stör dock frågan: Vem eller "vad" jagade
och slog med hunden?